

Sygn. akt I ACa 1256/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Anna Miastkowska (spr.)

Sędziowie: SA Dariusz Limiera

del. SO Krzysztof Wójcik

Protokolant: stażysta Agata Józwiak

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.**

przeciwko (...) **Szpitalowi Wojewódzkiemu - Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w C.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 15 czerwca 2015 r. sygn. akt I C 565/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od (...) Szpitala Wojewódzkiego - Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w C. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

I A Ca 1256/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015 roku, wydanym z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B. przeciwko (...) Szpitalowi Wojewódzkiemu Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w C. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Płocku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 402.446,75 zł. wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o ustalenia, które Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne.

Sąd I instancji między innymi zaznaczył, iż strona powodowa dostarczyła pozwanemu Szpitalowi produkty lecznicze na podstawie określonych faktur o wartości 373.066,47 zł. Pozwany nie płacił w terminie za te produkty i nie przedstawił propozycji dotyczących dobrowolnego wywiązania się z powyższego zobowiązania.

Wobec powyższego, odwołując się do treści art. 605 k. c., Sąd uwzględnił powództwo w całości, także w odniesieniu do odsetek.

Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenia zasądzonej należności na raty. Zdaniem Sądu I instancji, w okolicznościach niniejszej sprawy nie zaistniały przesłanki przemawiające za zastosowaniem przepisu art. 320 k. p. c. Pozwany nie zapłacił jakichkolwiek należności powodowi, przyznał też, że jego ogólne zadłużenie stale się powiększa i ostatnio wzrosło do kwoty ok. 40 milionów zł. Zdaniem Sądu, sytuacja ta nie rokowała poprawy w najbliższej przyszłości.

Wprawdzie pozwany zadeklarował chęć zawarcia ugody, ale ostatecznie nie odniósł się do propozycji powoda dotyczącej rozłożenia należności na 4 raty i nie stawił się na rozprawie w dniu 15 czerwca 2015 roku. Wobec tego rodzaju postawy pozwanego, pełnomocnik powoda zmienił stanowisko wnosząc o zasądzenie dochodzonej kwoty w całości.

Sąd Okręgowy podkreślił nadto, że pozwany nie przedstawił dowodów na potwierdzenie chociażby częściowej spłaty zadłużenia, nie przedłożył również dokumentów obrazujących jego aktualną kondycję finansową.

Sąd ten nie dopatrywał się również przesłanek przemawiających za odstąpieniem od obciążenia pozwanego obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania na rzecz powoda, wygrywającego spór w całości, mając na uwadze opisaną wyżej postawę dłużnika, a zwłaszcza brak podjęcia rozmów i działań dotyczących dobrowolnej zapłaty dochodzonej należności.

Sąd odrzucił też możliwość zastosowania w niniejszej sprawie art. 101 k. p. c.

W apelacji od tego wyroku strona pozwana zarzuciła naruszenia przepisów:

- prawa procesowego, a mianowicie art. 320 k. p. c. poprzez błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia, polegający na błędnym przyjęciu, że w przypadku pozwanego nie zachodzą szczególnie uzasadnione przesłanki do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty;

- przepisów prawa materialnego, a konkretnie art. 5 k. c. poprzez niezastosowanie zasady kierowaniem się dobrem ogółu, troski o życie i zdrowie ludzi – pacjentów szpitala.

A oparciu o powyższe zarzuty strona pozwana domagała się zmiany wyroku poprzez uwzględnienie wniosku o rozłożenie zasądzonej należności na raty, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

Zgodnie z treścią art. 320 k. p. c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć zasądzone świadczenie na raty.

Przepis ten normuje szczególną regułę dotyczącą przedmiotu orzekania, dającą sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego w zakresie czasu wykonania wyroku a interesu powoda przez uniknięcie konieczności wszczynania, niekiedy bezskutecznej, egzekucji.

Rozłożenie na raty świadczenia pieniężnego zależy od zaistnienia szczególnie uzasadnionego wypadku po stronie dłużnika. Wypadek ten zachodzi gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny czy zdrowotny spełnienie przez niego świadczenia w sposób jednorazowy w pełnej wysokości i od razu byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione. Może mieć tu znaczenie charakter prowadzonej przez dłużnika działalności (przykładowo w postaci świadczenia usług przez placówki medyczne publicznej służby zdrowia) z tym, że za jedynie przesądzającą o wypełnieniu normy art. 320 k. p.

c. nie może być uznana przesłanka w postaci złej kondycji finansowej podmiotu gospodarczego i niepowodzeń w tej działalności, w szczególności ponoszenie strat.

Powinność wykazania okoliczności przemawiających za zastosowaniem powyższego przepisu spoczywa na osobie obowiązanej.

(wyroki S.N. : z dnia 30 kwietnia 2015 r. II CSK 383/14, z dnia 15 kwietnia 2015 r. II CSK 409/14, wyroki S.A.: w Ł. z dnia 12 czerwca 2014 r. I A Ca 1574/13, w P. z dnia 11 grudnia 2014 r. I A Ca 1260/14, w S. z dnia 15 stycznia 2015 r. I A Ca 742/14, w K. z dnia 20 marca 2015 r. I A Ca 11/15 – opublikowane L.).

Wymaga też podkreślenia, że ze swej istoty art. 320 k. p. c. ingeruje w słuszne prawa wierzyciela odraczając termin od którego uprawniony może egzekwować swoje prawa w drodze przymusu. Dlatego sąd nie może nie brać pod uwagę sytuacji wierzyciela, w tym jego sytuacji majątkowej, tak aby nie działać z pokrzywdzeniem osoby inicjującej proces.

Ochrona z art. 320 k. p. c. nie może być bowiem stawiana ponad ochronę wierzyciela i wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności konkretnej sprawy. Stąd zachodzi konieczność wykazania przez dłużnika, że realnie będzie dysponować środkami, które mimo trudności o których była mowa wyżej, umożliwią wykonanie zmodyfikowanego obowiązku w sposób odczuwalny ekonomicznie przez wierzyciela. W przeciwnym razie, jeżeli okoliczności sprawy nie wskazują na istnienie po stronie dłużnika woli dobrowolnej spłaty zadłużenia, a jedynie na chęć odłożenia w czasie konieczności wykonania zobowiązania, omawiana norma prawna nie będzie miała zastosowania, podobna sytuacja zaistnieje w razie braku po stronie pozwanej jakiegokolwiek aktywności w ratalnej spłacie zadłużenia.

(wyroki S.A: w K. z dnia 22 kwietnia 2015 r. I A Ca 1109/14, w Ł. - z dnia 3 kwietnia 2014 I A Ca 1314/13, z dnia 18 marca 2015 r. I Ca 1322/14 oraz z dnia 22 października 2015 r. I A Ca 487/15 – opublikowane L.).

Generalnie, ocena czy w danej sprawie zachodzą przesłanki do zastosowania art. 320 k. p. c. pozostawiona jest dyskrecjonalnej władzy sędziego, a ingerencja sądu odwoławczego może mieć miejsce tylko wówczas gdy sąd pierwszej instancji w sposób dowolny i nieuzasadniony uprzywilejował dłużnika kosztem wierzyciela.

Po ponownym przeanalizowaniu okoliczności niniejszej sprawy Sąd II instancji zgodził się z poglądem Sądu Okręgowego, iż przesłanki do rozłożenia zasądzonej zależności na raty nie zostały spełnione mimo bezspornie trudnej sytuacji finansowej pozwanego.

Nie ulegało bowiem wątpliwości, że strona pozwana, świadcząca jako wyspecjalizowana jednostka publicznej służby zdrowia usługi medyczne na rzecz mieszkańców, posiada z racji specyfiki finansowania tych usług znaczne, sięgające kilkudziesięciu milionów złotych, zadłużenia, w tym wobec firm dostarczających, tak jak strona powodowa, środki medyczne.

Zgodzić się też należało z wywodami apelacji, że rodzaj wykonywanej przez pozwanego działalności wymusza dokonywanie zakupów niezależnie od posiadanych środków na zapłatę i nie pozwala na ograniczenie wydatków związanych z tą działalnością.

Jak jednak zaznaczono wyżej, zła sytuacja majątkowa dłużnika i rodzaj prowadzonej przez niego działalności nie mają charakteru przesądzającego nawet w przypadku placówek medycznych.

Ocena dotycząca zastosowania art. 320 k. p. c. nie może być bowiem oderwana od realnych możliwości wypełnienia zobowiązania przez dłużnika w zmodyfikowanym zakresie, a tym samym od ochrony usprawiedliwionego interesu wierzyciela. Wierzyciel winien mieć bowiem pewność, że świadczenie, jakkolwiek odsunięte w czasie, zostanie spełnione w przewidzianym terminie co ma znaczenie zwłaszcza w przypadku gdy uprawnionym pozostaje podmiot gospodarczy dla którego uzyskanie przysługujących należności może mieć decydujący wpływ na kondycję firmy i jej wypłacalność. Pozytywne przesądzenie powyższej kwestii wyznaczało zatem możliwość rozłożenia zasądzonej należności na raty w niniejszej sprawie.

Zdaniem sądów obu instancji, strona pozwana nie dostarczyła przekonujących argumentów za przyjęciem, iż w realiach swojej działalności będzie w stanie wywiązać się z ratalnej spłaty zobowiązania, niezależnie od ilości i wysokości rat. Jak bowiem słusznie podkreślił Sąd I instancji, strona pozwana pomimo deklarowanych wpływów na ze strony NFZ, nie dokonała jakichkolwiek wpłat na rzecz wierzyciela dowodzących woli wypełnienia swojego zobowiązania mimo, że od daty dostarczenia środków medycznych upłynął stosunkowo znaczny okres w czasie którego skarżąca mogła na ten cel zgromadzić chociażby część środków finansowych. Pozwany nie udzielił nadto odpowiedzi na wezwanie do zapłaty dochodzonej należności i nie podjął jakichkolwiek pertraktacji ugodowych. Wprawdzie w odpowiedzi na pozew pozwany wnioskuje o rozłożenie zadłużenia na raty, ale strona ta nie stawiała się na rozprawie i nie zajęła konkretnego stanowiska w tej kwestii.

Stąd uprawniona była konstatacja, że wniosek w przedmiocie zastosowania art. 320 k. p. c. został złożony li tylko i wyłącznie w celu przesunięcia spłaty bez realnej możliwości wykonania tego obowiązku.

W tej sytuacji zarzut naruszenia art. 320 k. p. c. był chybiony.

Z omówionych wyżej względów pozbawiony waloru słuszności był również zarzut naruszenia art. 5 k. c. Powołanie się na zasady współzycia społecznego nie może bowiem prowadzić do pokrzywdzenia wierzyciela.

Należało również podzielić przyczyny dla których strona pozwana została obciążona kosztami procesu bez zastosowania art. 102 k. p. c.

Ostatecznie Sąd ten oddalił apelację działając na podstawie art. 385 k. p. c. O kosztach postępowania odwoławczego rozstrzygnięto stosownie do art. 98 § 1 k. p. c. w zw. z art. 108 § 1 k. p. c. i art. 390 § 1 k. p. c.